

รายงานการประชุมสภาการศึกษา
ครั้งที่ 2/2549

วันพุธที่ 5 เมษายน 2549 เวลา 09.30 น.

ณ ห้องประชุมสีปนนท์ เกตุทัต
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

กรรมการที่มาประชุม

1. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ	ประธาน
2. เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	กรรมการ
3. ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม	กรรมการ
4. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา	กรรมการ
5. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
(นางมัทธนา ศังขะกฤษณ์ รองปลัดกระทรวงฯ แทน)	กรรมการ
6. เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(นางอารีรัตน์ วัฒนสิน รองเลขาธิการฯ แทน)	กรรมการ
7. เลขาธิการคุรุสภา	กรรมการ
8. ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน
คุณภาพการศึกษา	กรรมการ
9. ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
(นางกานดา วัชรภักย์ รองปลัดกระทรวงฯ แทน)	กรรมการ
10. ปลัดกระทรวงแรงงาน
(นายไพศาล พฤฒิพร รองปลัดกระทรวงฯ แทน)	กรรมการ
11. ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
(นางสาวสุจินดา โชติพานิช รองปลัดกระทรวงฯ แทน)	กรรมการ
12. ปลัดกระทรวงมหาดไทย
(นายไพรัตน์ สกลพันธุ์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงฯ แทน)	กรรมการ
13. ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
(นางอัญชลารัตน์ ศิริวรรณ
รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาต่างประเทศ แทน)	กรรมการ

14. เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
(นางสุวรรณี คำมั่น ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน แทน)		กรรมการ
15. ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
(นายสมพงษ์ ชาติะวิถี อธิการบดีสถาบันการพลศึกษา แทน)		กรรมการ
16. ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ
(นางสาวพจมาน เครือสินธุ์
ผู้อำนวยการสำนักจัดหางบประมาณด้านสังคม 1 แทน)		กรรมการ
17. นางสาวจันทร์เพ็ญ	แก้วเชียงใหม่	กรรมการ
18. นายมานะ	สุดสงวน	กรรมการ
19. นายอนุชากร	มาศจมาดล	กรรมการ
20. นายประเวศ	พุ่มพวง	กรรมการ
21. นายธนา	เบญจาทิกุล	กรรมการ
22. นายวิฑรยา	บริบูรณ์ทรัพย์	กรรมการ
23. นายวิწყ	ระมะอุน	กรรมการ
24. นายพงษ์	ตนานนท์	กรรมการ
25. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลขา	ปิยะอัจฉริยะ	กรรมการ
26. ศาสตราจารย์สุนน	อมรววัฒน์	กรรมการ
27. รองศาสตราจารย์ชนะ	กสิภาร์	กรรมการ
28. นายอำพล	จินดาวัฒนะ	กรรมการ
29. นางมลิวลย์	ธรรมแสง	กรรมการ
30. นายทองอยู่	แก้วไทรสะ	กรรมการ
31. ศาสตราจารย์วิจิตร	ศรีส้าน	กรรมการ
32. นายสุวัฒน์	เงินฉ่ำ	กรรมการ
33. ศาสตราจารย์วิรุณ	ตั้งเจริญ	กรรมการ
34. นายพิสิฐ	เจริญวงศ์	กรรมการ
35. นายสมชัย	วุฒธิปรีชา	กรรมการ
36. รองศาสตราจารย์วิริยะ	นามศิริพงศ์พันธ์	กรรมการ
37. ศาสตราจารย์ยงยุทธ	ยุทธวงศ์	กรรมการ
38. นายพิสิษฐ์	ณ พัทลุง	กรรมการ
39. นายสุทธีนันท์	ปรัชญพฤทธิ	กรรมการ
40. นายพารณ	อิศรเสนา ณ อยุธยา	กรรมการ

41. นายนิพนธ์	สุรพงษ์รักเจริญ	กรรมการ
42. นายมานิจ	สุขสมจิตร	กรรมการ
43. นายอมเรศ	ศิลาอ่อน	กรรมการ
44. นายชิงชัย	หาญเจนลักษณ์	กรรมการ
45. นางจรววยพร	ธรณินทร์	กรรมการ
46. เลขานุการสภาการศึกษา (นายสมเกียรติ ชอบผล รองเลขาธิการฯ แทน)		กรรมการและเลขานุการ

กรรมการที่ไม่มาประชุม

1. เลขานุการคณะกรรมการการอุดมศึกษา		ติตราชการ
2. พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต)		ปฏิบัติศาสนกิจ
3. พระราชเมธาภรณ์ (แสง ธมเมสโก)		ปฏิบัติศาสนกิจ
4. พระราชครูวามเทพมุนี		ปฏิบัติศาสนกิจ
5. ศาสตราจารย์ทักษิณา	สวนานนท์	ติตราชการ
6. นางพริ้มพราย	สุโปฏก	ติตภารกิจ
7. นายวิศิษฐ์	ศรีวิชัยรัตน์	ติตภารกิจ
8. นายเกรียงศักดิ์	เจริญวงศ์ศักดิ์	ติตภารกิจ
9. นายวีระชัย	วรรณีกกุล	ติตภารกิจ
10. นายมหนู	อรดีดลเชษฐ์	ติตภารกิจ
11. ศาสตราจารย์ชัยอนันต์	สมุทวนิช	ติตภารกิจ
12. นายกฤษณพงศ์	กীরติกร	ติตราชการ
13. นายวิทยา	มานะวาณิชเจริญ	ติตภารกิจ

ผู้เข้าร่วมประชุม

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. นายปิยะบุตร ชลวิจารณ์	ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
2. นางสาวเจือจันทร์ จงสถิตอยู่	ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
3. นางสาวกุลวิตรา ภั้งคานนท์	นักวิชาการศึกษา 8 ว. สำนักงานรัฐมนตรี ศษ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

1. นางรุ่งเรือง	สุชาภิรมย์	ที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา
2. นางนิรมล	กิตติวิบูลย์	รท.ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา
3. นางสาวจิรพรรณ	ปุกเกษม	ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ
4. นางสุรางค์	โพธิ์พฤษาวงศ์	ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา
5. นางสุทศรี	วงศ์สมาน	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา
6. นางสาววัฒนา	อาทิตย์เที่ยง	ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา
7. นางเกื้อกุล	ซึ่งใจ	นักวิชาการศึกษา 8ว.
8. นายก้องเกียรติ	สวรรณนางกูร	นักวิชาการศึกษา 8ว.
9. นางสาวประภาพร	ไชยวงษ์	นักวิชาการศึกษา 8ว.
10. นางเพ็ญจันทร์	นครอินทร์	นักวิชาการศึกษา 8ว.
11. นางเพ็ญพรรณ	จิตตะเสนีย์	นักวิชาการศึกษา 8ว.
12. นางโสภณา	ตาแก้ว	นักวิชาการศึกษา 8ว.
13. นางสาวสมรัชนีกร	อ่องเอิบ	นักวิชาการศึกษา 8ว.

เริ่มประชุมเวลา 09.30 น.

ประธานกล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม
ดังนี้

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องที่ประธาน/เลขานุการแจ้งให้ที่ประชุมทราบ
ไม่มี

ระเบียบวาระที่ 2 รับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ 1/2549

กรรมการและเลขานุการ แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า ฝ่ายเลขานุการได้จัดส่ง
รายงานการประชุมครั้งที่ 1/2549 ให้กรรมการทุกท่านพิจารณารับรองแล้ว โดยมี
กรรมการขอแก้ไข และฝ่ายเลขานุการได้ปรับแก้เรียบร้อยแล้ว

ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ 1/2549 โดยไม่มีการแก้ไข

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

3.1 ร่าง แผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา สกศ. (นางสุทศรี วงษ์สมาน) รายงานโดยสรุปว่า สืบเนื่องจากรัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาเอกชน และมีนโยบายในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษา โดยกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพ.ศ. 2540 มาตรา 43 รวมถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยระบุไว้ในมาตรา 43 มาตรา 45 และมาตรา 46

ด้วยเหตุนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) จึงได้ดำเนินการประเมินผลการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชน เสนอต่อสภาการศึกษาในคราวประชุมครั้งที่ 1/2548 เมื่อวันที่จันทร์ที่ 31 มกราคม 2548 โดยที่ประชุมมีมติให้นำไปพิจารณาพัฒนาโยบายการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สืบเนื่องจากมติดังกล่าว สกศ.จึงได้จัดทำ ร่าง แผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเสนอร่างแผนยุทธศาสตร์ฯ ดังกล่าวต่อคณะอนุกรรมการ สภาการศึกษาดำเนินนโยบายและแผนการศึกษาพิจารณาแล้ว 2 ครั้ง ซึ่งที่ประชุมมีมติให้นำเสนอสภาการศึกษาเพื่อพิจารณาต่อไป

ร่างแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

สภาพการจัดการศึกษาของเอกชนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบันด้านปริมาณพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเอกชนมีทั้งประเภทสามัญศึกษาและอาชีวศึกษา (ปวช.) ข้อมูลในปีการศึกษา 2548 พบว่ามีโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบจำนวน 3,753 โรงเรียน มีนักเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2,165,998 คน และในช่วงปีการศึกษา 2538-2548 พบว่าสัดส่วนนักเรียนภาคเอกชนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในเกือบทุกระดับการศึกษา โดยในปี 2548 สัดส่วนนักเรียนภาคเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทสามัญ เป็นร้อยละ 28 17 12 และ 10 ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษามีสัดส่วนเป็นร้อยละ 37 สำหรับการมีส่วนร่วมของเอกชนในการช่วยแบ่งเบาภาระใน

การจัดการศึกษาของรัฐพบว่าในปี 2545 โรงเรียนเอกชนช่วยลดภาระงบประมาณของรัฐในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานถึง 22,508.1 ล้านบาท

ส่วนด้านคุณภาพการศึกษา พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2546-2547 ของโรงเรียนเอกชนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยรวมทั้งประเทศในทุกรายวิชา และจากผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ประจำปี 2547 พบว่าร้อยละของโรงเรียนเอกชนที่มีคุณภาพดีมีสัดส่วนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของสถานศึกษาโดยรวมทั้งประเทศ ทั้งมาตรฐานด้านผู้เรียน ด้านครูและด้านผู้บริหาร

ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนโรงเรียนเอกชน รัฐโดยสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้ส่งเสริมและสนับสนุนโรงเรียนเอกชนในด้านต่าง ๆ ดังนี้ การอุดหนุนด้านการเงิน เช่น อุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัว ค่าอาหารเสริม (นม) และค่าอาหารกลางวัน การจัดสวัสดิการครูใหญ่และครู โดยมีกองทุนสงเคราะห์ครูใหญ่และครู การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี ได้แก่ ยกเว้นภาษีเงินได้จากการดำเนินกิจการของโรงเรียน ยกเว้นอากรนำเข้าสื่อและอุปกรณ์ การจัดหาแหล่งเงินทุน เช่น เงินทุนหมุนเวียนเพื่อวิทยาคารสงเคราะห์ กองทุนเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาการศึกษา และการพัฒนาด้านวิชาการ เช่น การพัฒนาครูผู้บริหาร บุคลากรของโรงเรียนเอกชน

ปัญหาการจัดการศึกษาเอกชน พบว่ามีประเด็นปัญหาสำคัญดังนี้

- 1) นโยบายของรัฐต่อการมีส่วนร่วมของเอกชนยังขาดความชัดเจนในทางปฏิบัติ ทำให้กระทบต่อการรับนักเรียนของเอกชน
- 2) ร่าง พ.ร.บ. โรงเรียนเอกชนฉบับใหม่ล่าช้า กฎ ระเบียบ มีลักษณะควบคุมมากกว่าส่งเสริม ทำให้โรงเรียนเอกชนขาดอิสระ ความคล่องตัว
- 3) การจัดสรรเงินอุดหนุนรายหัวไม่สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายที่เป็นจริง ทำให้มีรายได้ไม่เพียงพอในการพัฒนาคุณภาพ โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง
- 4) การเรียกเก็บภาษีโรงเรียนไม่เป็นธรรม การขอยกเว้นอากรนำเข้าสื่อ/อุปกรณ์มีขั้นตอนยุ่งยาก ล่าช้า การสนับสนุนการศึกษาแก่โรงเรียนเอกชนไม่สามารถนำค่าใช้จ่ายไปหักเป็นค่าลดหย่อนภาษี
- 5) การเรียกบรรจุครูภาครัฐมีผลกระทบต่อ การเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชน
- 6) การพัฒนาครูและบุคลากรของเอกชนยัง ไม่ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึง
- 7) การนำเข้าครูต่างชาติมีขั้นตอนยุ่งยาก ล่าช้า

สาระสำคัญของร่างแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย วิสัยทัศน์ที่ต้องการให้เอกชนมีส่วนร่วมจัด

การศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ภายในปีการศึกษา 2551 พันธกิจที่สำคัญ คือการส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนให้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาเพิ่มขึ้นและติดตาม ตรวจสอบ กำกับการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด โดยมีเป้าหมายสัดส่วนผู้เรียนภาคเอกชนปี 2551 รวมทุกระดับไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 และ ยุทธศาสตร์สำคัญ 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

- 1) กำหนดมาตรการภาครัฐที่ชัดเจนเพื่อเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนภาคเอกชน
- 2) สนับสนุนด้านการเงินแก่สถานศึกษาเอกชนให้เหมาะสมเป็นธรรม
- 3) ลดหย่อน/ยกเว้นภาษีให้สิทธิประโยชน์แก่สถานศึกษาเอกชน
- 4) ส่งเสริมให้สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ
- 5) ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาเอกชน

ทั้งนี้ ในแต่ละยุทธศาสตร์ได้กำหนดมาตรการเร่งด่วนและผู้รับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้สามารถนำร่างแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงขอเสนอร่างแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบ และมอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน ศธ. รับไปดำเนินการ และนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

(รายละเอียดปรากฏตามเอกสารประกอบการประชุมระเบียบวาระที่ 3.1)

การพิจารณา

นายมานิจ สุขสมจิตร เห็นด้วยกับมาตรการการส่งเสริมให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เนื่องจากปัจจุบันการจัดการศึกษาของเอกชนนั้น ยังมีข้อขัดข้องบางประการ เช่น ระเบียบของกรมสรรพากร ยังไม่เอื้อต่อการบริจาคที่ดินเพื่อสร้างโรงเรียนหรือสร้างอาคารเรียน เนื่องจากการคิดคำนวณค่าที่ดินบริจาคที่จะสามารถนำไปหักลดหย่อนภาษีได้นั้นคิดคำนวณ ณ วันที่ซื้อที่ดิน ซึ่งมีราคาต่ำกว่าราคาประเมินปัจจุบัน ในขณะที่การโอนที่ดินคำนวณตามราคาประเมิน ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมกับผู้บริจาค

นายวินัย สมะอุณ เสนอความเห็นในประเด็นการบริจาคที่ดินเช่นเดียวกันว่า กฎระเบียบเรื่องการบริจาคที่ดินในการสร้างโรงเรียนของรัฐที่กำหนดให้ต้องมีการโอนหรือแบ่งโฉนดที่ดินเป็นของรัฐนั้น บทบัญญัติของศาสนาอิสลามไม่สามารถทำได้ เพราะได้กำหนดไว้ว่าเมื่อบริจาคที่ดินให้มัสยิดแล้วจะไม่สามารถนำไปให้กับ

หน่วยงานอื่นใดได้ ดังนั้นแนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าว อาจกำหนดให้มีระยะเวลาในการใช้ที่ดินโดยไม่ต้องเป็นการบริจาคให้ ซึ่งจะทำให้ไม่ผิดต่อบทบัญญัติของศาสนา

เลขธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา (คุณพรทิพย์ จาละ) ซึ่งแจ้งกรณียุทธศาสตร์ที่ 5 เรื่องการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาเอกชน ที่เสนอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเร่งพิจารณาร่างพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. เพื่อให้มีการบังคับใช้แทนพระราชบัญญัติการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2525 โดยเร็วว่า การตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. นั้น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2545 และแล้วเสร็จในปี 2546 โดยสำนักงานเลขธิการสภาการศึกษาให้ความเห็นชอบกับร่างที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจแก้ไขแล้ว แต่สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการไม่เห็นชอบกับร่าง พ.ร.บ.ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจแก้ไข และนำร่างพ.ร.บ. ดังกล่าวเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอแก้ไขหลักการ ทำให้ล่าช้าไปอีกระยะหนึ่ง และในช่วงปลายปีพ.ศ. 2548 คณะรัฐมนตรีได้ส่งหลักการที่แก้ไขใหม่ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติเมื่อดำเนินการถึงขั้นตอนนี้กระทรวงศึกษาธิการสามารถดำเนินการต่อไปได้ทันที เนื่องจากเป็นความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการแล้ว แต่เมื่อกระทรวงศึกษาธิการส่งร่างดังกล่าวมาให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาแล้วพบว่ามีการแก้ไขในหลักการสำคัญ ซึ่งมีผลกระทบกับโครงสร้างการบริหารจัดการของกระทรวงศึกษาธิการและมีผลกระทบกับกฎหมายของกระทรวงศึกษาธิการฉบับอื่นๆ อีกหลายฉบับ จึงทำให้การพิจารณายังไม่แล้วเสร็จ

หลักการตามพ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติมาตรา 38 และมาตรา 45 นั้น การกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับรวมทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน้าที่ของเขตพื้นที่การศึกษา ตามโครงสร้างใหม่ของกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้กระทรวงศึกษาธิการไม่มีหน่วยงานส่วนภูมิภาค เช่น ศึกษาธิการอำเภอ หรือศึกษาธิการจังหวัด ซึ่งเคยอยู่ในการกำกับดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัดเหมือนในอดีต ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงไม่มีอำนาจในเรื่องการขออนุมัติจัดตั้งโรงเรียนเอกชนได้เหมือนเดิม แต่ร่าง พ.ร.บ.โรงเรียนเอกชน พ.ศ. ที่กระทรวงศึกษาธิการแก้ไขล่าสุด ต้องการให้มีการคณะกรรมการส่วนจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน มีผู้แทนหน่วยงานต่างๆ ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการเป็นกรรมการ และ

มีผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทำหน้าที่เป็นเลขานุการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับพ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ และพ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการ และถ้าเป็นไปได้จะขอเชิญปลัดกระทรวงศึกษาธิการมาร่วมหารือแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เนื่องจากขณะนี้โรงเรียนเอกชนประสบปัญหาในการดำเนินงานมาก

นายสมชัย วุฑฒิปรีชา มีข้อสังเกต 2 ประการ ดังนี้

1) สภาพปัจจุบันโรงเรียนเอกชนมีลักษณะแตกต่างกัน 2 ประเภท ซึ่งรัฐควรมีมาตรการในการดำเนินงานในลักษณะที่แตกต่างกัน กล่าวคือโรงเรียนเอกชนประเภทแรกเป็นโรงเรียนเอกชนที่ตั้งขึ้นและเป็นส่วนที่มีความจำเป็นในการให้โอกาสกับเยาวชน เนื่องจากในพื้นที่บางแห่งโรงเรียนของรัฐไม่สามารถให้บริการได้ครบตามจำนวนนักเรียน ทำให้มีเด็กจำนวนหนึ่งมีความจำเป็นต้องเข้าเรียนโรงเรียนเอกชนสำหรับโรงเรียนประเภทที่ 2 ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ผู้ปกครองมีความพร้อม ยินดีจะส่งบุตรหลานเข้าเรียน แม้ว่าจะมีโรงเรียนของรัฐให้บริการในพื้นที่อยู่แล้วอย่างเพียงพอ

2) ควรพิจารณากำหนดมาตรการในการดำเนินการของรัฐที่จัดให้กับสถานศึกษาเอกชนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เทียบเคียงได้กับที่จัดให้การศึกษาศึกษาเอกชนในระดับอุดมศึกษาซึ่งมีความก้าวหน้าในการดำเนินงานค่อนข้างมาก

ศาสตราจารย์ยงยุทธ ยุทธวงศ์ เสนอความเห็นว่าการกำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการเพื่อเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนภาคเอกชนให้ได้ตามเป้าหมายเชิงปริมาณที่กำหนดแล้ว ควรกำหนดยุทธศาสตร์หรือมาตรการเพื่อรักษาคุณภาพของสถานศึกษาเอกชนเพิ่มขึ้นด้วย เพื่อให้สถานศึกษาเอกชนมีคุณภาพที่เหมาะสม

นายอมเรศ ศิลาอ่อน เสนอความเห็นดังนี้

1) ควรกำหนดเป้าหมายให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในสัดส่วนที่สูงไว้เพื่อให้มีโอกาสเปลี่ยนแปลงสังคมได้มาก เช่น การกำหนดสัดส่วนผู้เรียนของภาครัฐกับเอกชนทุกระดับต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ในปี 2551 นั้น มีความเห็นว่าเป็นสัดส่วนที่น้อยเกินไป โดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษาควรกำหนดสัดส่วนภาครัฐต่อภาคเอกชนเป็น 70 : 30 รวมทั้งมัธยมศึกษาสายอาชีวศึกษาควรกำหนดสัดส่วนภาครัฐต่อภาคเอกชนเป็น 50 : 50 เพราะอาชีวศึกษานับว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความสามารถในการแข่งขันระดับโลกได้ และการจัดการศึกษาสายอาชีวศึกษาของเอกชนค่อนข้างมีความพร้อม และสามารถ

ช่วยแบ่งเบาภาระงบประมาณของรัฐได้ ดังนั้นจึงควรมีมาตรการจูงใจให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสายอาชีวศึกษาให้มากขึ้น

2) รัฐไม่ควรกำหนดหรือให้มีการควบคุมอัตราค่าเล่าเรียนในสถานศึกษาเอกชน เพราะการควบคุมจะไม่ก่อให้เกิดคุณภาพในการจัดการศึกษา แต่สิ่งที่ควรดำเนินการคือมาตรการเพื่อควบคุมคุณภาพของโรงเรียนและครู ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา

3) รัฐควรควบคุมการจัดการศึกษาของเอกชนในเชิงนโยบายโดยกำหนดมาตรการในการควบคุมให้น้อยที่สุด และควรเป็นกฎระเบียบที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาของเอกชน ซึ่งควรเป็นเรื่องที่ง่ายต่อการปรับปรุงการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาได้ทันสถานการณ์ในโลกของการเปลี่ยนแปลงยุคปัจจุบัน

4) สถาบันที่มีภารกิจในการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาของเอกชน ควรมีลักษณะที่คล่องตัวในการดำเนินงาน และไม่เป็นระบบราชการซึ่งจะทำให้การพัฒนาดังกล่าวทำได้ยาก

นายชิงชัย หาญเจนลักษณ์ เสนอความเห็นเห็นว่า ในยุทธศาสตร์ที่ 4 คือการส่งเสริมให้สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพนั้นควรเน้นมาตรการที่เกี่ยวกับโรงเรียนนานาชาติ โดยสนับสนุนให้มีความร่วมมือทางวิชาการระหว่างโรงเรียนเอกชนกับโรงเรียนเอกชนนานาชาติ เพื่อให้โรงเรียนเอกชนนานาชาติเข้ามามีส่วนช่วยเหลือโรงเรียนเอกชนทั่วไปโดยเฉพาะในเรื่องภาษารวมถึงให้นักเรียนไทยในโรงเรียนเอกชนนานาชาติได้มีโอกาสพบกับนักเรียนไทยในโรงเรียนรัฐและเอกชนปกติด้วย ซึ่งจะช่วยให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมไทยได้ดียิ่งขึ้น

นายพารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา เสนอความเห็นเกี่ยวกับมาตรการที่ 7 ในยุทธศาสตร์ที่ 1 ที่ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมมือกับสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนดำเนินโครงการนำร่องในบางจังหวัดเพื่อหามาตรการในทางปฏิบัติที่เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ นั้น พบว่าในทางปฏิบัติ การดำเนินงานโครงการนำร่องจะมีปัญหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารสถานศึกษา ทำให้มีการเปลี่ยนนโยบายการทำงานซึ่งส่งผลให้การดำเนินโครงการนำร่องไม่ต่อเนื่องเท่าที่ควร

ดังนั้น จึงขอเสนอความเห็นเรื่องนวัตกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียน 2 ประการ คือ 1) ให้มีนโยบายที่รักษาความต่อเนื่องของการดำเนินงานของในโรงเรียนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น 2) ให้มีการคิดระบบการวัดผลการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนวัตกรรมการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น

นายมานะ สุดสงวน เสนอความเห็น 2 ประการดังนี้

- 1) ควรมีระบบการประเมินคุณภาพของครูภาคเอกชนให้เหมือนกับครุภาครัฐด้วย
- 2) ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างโรงเรียนเอกชนและรัฐที่ชัดเจนเพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างในการจัดการศึกษา เช่น เรื่องเงินค่าใช้จ่ายในการอุดหนุนรายหัวของนักเรียน เป็นต้น

ศาสตราจารย์วิรุณ ตั้งเจริญ เสนอความเห็นว่ายุทธศาสตร์ที่ 4 เรื่องส่งเสริมให้สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพยังไม่เข้มแข็งพอ ขอให้ภาครัฐสนับสนุนให้โรงเรียนเอกชนมีอิสระ มีรูปแบบและนวัตกรรมทางการศึกษาที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อให้โรงเรียนเอกชนเป็นโรงเรียนต้นแบบของความเป็นอิสระและความหลากหลายทางนวัตกรรมทางการศึกษา

ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม (คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์) เสนอความเห็นในการปรับยุทธศาสตร์ ดังนี้

- 1) ควรนำเรื่องการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเงินและเขียนไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 3 ไปรวมอยู่ในยุทธศาสตร์ที่ 2 ซึ่งมีสาระคล้ายกัน
- 2) แยกเรื่องการพัฒนาครูซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาซึ่งเขียนไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 4 ออกมาเป็นยุทธศาสตร์เฉพาะเรื่องการพัฒนาครูให้ชัดเจน
- 3) ขอให้ปรับยุทธศาสตร์ที่ 4 เป็นเรื่องส่งเสริมหรือพัฒนาหลักสูตรและมาตรฐานของสถานศึกษาโดยเฉพาะ

รองศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ มีความเห็นว่าการจะส่งเสริมโรงเรียนเอกชนให้เข้มแข็งได้ ยุทธศาสตร์สำคัญคือการสนับสนุนให้โรงเรียนเหล่านั้นรวมตัวกันเป็นสภาโรงเรียนเอกชน และให้มีโอกาสในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของตนเองได้ เพื่อเปิดโอกาสให้เกิดการแข่งขันซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของตลาด เช่นเดียวกับสถาบันศึกษาอุดมศึกษาเอกชน

ประธาน (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นายจาตุรนต์ ฉายแสง) มีความเห็นว่าแม้ว่าขณะนี้รัฐบาลเป็นรัฐบาลรักษาการ ซึ่งไม่สามารถนำนโยบายที่สำคัญเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาได้ แต่การนำร่างแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการ

มีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมาพิจารณานับว่าเป็นประโยชน์ เพราะเป็นการเตรียมการก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรี รวมทั้งกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายว่าเรื่องใดที่สามารถดำเนินการได้ และจำเป็นต้องทำเพื่อเป็นประโยชน์ การศึกษาโดยไม่ต้องอาศัยอำนาจคณะรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการจะดำเนินการทันที เช่น การแก้ไขกฎระเบียบ หรือการออกประกาศในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของเอกชนในบางประเด็น

สำหรับประเด็นการแก้ไข ร่างพ.ร.บ.โรงเรียนเอกชนที่ยังไม่แล้วเสร็จ และเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาจะขอให้มีการจัดประชุมปรึกษาหารือกับ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการเพื่อหาข้อยุติในเรื่องนี้ กระทรวงศึกษาธิการยินดีจะเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องมาร่วมหารือเพื่อให้ได้ข้อยุติโดยเร็ว

สำหรับเรื่องสัดส่วนผู้เรียนภาคเอกชนต่อภาครัฐนั้น ประชาชนมีความเห็นว่าการมีกำหนดสัดส่วนไว้แม้ว่าในทางปฏิบัติจะทำได้ค่อนข้างยาก อย่างไรก็ตามมีความจำเป็นที่ต้องทำงานควบคู่กัน คือต้องมีมาตรการและวิธีการที่แสดงให้เห็นว่าสามารถปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้นได้ ไม่ใช่กำหนดเฉพาะเน้นตัวเลขเพิ่มขึ้น แต่คุณภาพลดลง ดังนั้นต้องเน้นเรื่องคุณภาพด้วย ส่วนเรื่องการยกเลิกการควบคุมอัตราเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวที่ให้กับภาคเอกชน จะขอรับไว้พิจารณา เนื่องจากยังไม่สามารถหาข้อสรุปในวันนี้ได้

นอกจากนี้ ประชาชนมีความเห็นว่าการเขียนร่างยุทธศาสตร์ควรจะมีวิธีการเขียนที่ไม่ลงรายละเอียดมาตรการและวิธีการมากเกินไป แต่ควรเขียนในเชิงทิศทางหรือแนวทางเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้ นอกจากนี้ควรจะต้องมีวิธีการเพื่อปรับทัศนคติต่อการศึกษาของเอกชน ให้ทุกคนมีความตระหนักและยอมรับว่าภาคเอกชนสามารถลดภาระของรัฐบาลได้อย่างแท้จริง

นายพงษ์ ตนานนท์ เสนอความเห็น 3 ประเด็น ดังนี้

1) การทำให้โรงเรียนเอกชนมีคุณภาพทัดเทียมโรงเรียนนานาชาตินั้นสามารถทำได้ด้วยการให้อิสระแก่โรงเรียนเอกชนในการจ้างครูในอัตราเงินเดือนที่สูงกว่าที่ทางภาครัฐกำหนดไว้

2) จำเป็นต้องมีการสร้างความเข้าใจกับบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้ทราบถึงระบบการจัดการศึกษาของเอกชนว่ามีปัญหาอุปสรรคอย่างไร และจะแก้ปัญหาได้อย่างไร

3) เหตุที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสูงกว่านักเรียนของรัฐ สาเหตุหนึ่งมาจากครูไม่ต้องรับภาระอื่น นอกเหนือจากงานสอน จึงมีเวลาอยู่กับนักเรียนได้เต็มที่ ต่างจากครูภาครัฐซึ่งมีภาระงานอื่นนอกเหนือจากงานสอนด้วย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลขา ปิยะอัจฉริยะ มีข้อสังเกต 2 ประการ ดังนี้

1) ขอให้ตรวจสอบสาระของยุทธศาสตร์ที่ 2 มาตรการที่ 2 เรื่องการยกเลิกเพดานค่าเล่าเรียนสำหรับสถานศึกษาเอกชนที่ไม่ขอรับเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวจากรัฐนั้นว่า สามารถทำได้โดยไม่ผิดต่อกฎหมายหรือไม่ เพราะเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวเป็นสิทธิที่เด็กทุกคนพึงได้รับตามกฎหมาย

2) ยุทธศาสตร์ที่ 4 มาตรการที่ 4 ที่มีการกำหนดให้เลื่อนการบรรจุครูภาครัฐเป็นปลายปีการศึกษาเพื่อไม่ให้กระทบกับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชน เห็นว่าเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ และไม่ใช่นโยบาย เป็นเพียงข้อเสนอแนะการดำเนินงานนั้น จึงเสนอให้มีมาตรการที่เน้นเรื่องการสร้างขวัญกำลังใจให้กับครูโรงเรียนเอกชนให้ชัดเจนและเป็นแนวทางปฏิบัติที่ปฏิบัติได้

เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (นายวีระศักดิ์ วงษ์สมบัติ) มีข้อสังเกตเรื่องการกำหนดสัดส่วนนักเรียนภาครัฐต่อภาคเอกชนว่าไม่ควรกำหนดเป็นสัดส่วนที่ชัดเจน ควรกำหนดในเชิงปริมาณ และยืดหยุ่นได้ทั้งภาครัฐและเอกชนตามระดับการศึกษา โดยการส่งเสริมให้มีการแข่งขันกับตัวเองในเชิงปริมาณ รวมทั้งสามารถพิจารณาวิธีการอื่นในการเพิ่มเชิงปริมาณได้ด้วย เช่น อาชีวศึกษานั้นสามารถสนับสนุนให้สถานประกอบการจัดการศึกษาเองได้ นอกจากนี้การจัดการศึกษาของเอกชน จำเป็นต้องพิจารณาถึงจุดคุ้มทุนของการจัดการศึกษาด้วย

นายสุวัฒน์ เงินฉ่ำ มีข้อสังเกตว่าเรื่องที่ผ่านมาการพิจารณาของสภาการศึกษา และมีมติให้ความเห็นชอบในการเสนอคณะรัฐมนตรีไปแล้วนั้น ขอให้ฝ่ายเลขานุการติดตามและนำมารายงานความก้าวหน้าในที่ประชุมสภาการศึกษาเพื่อทราบผลและความก้าวหน้าในการดำเนินงานด้วย

นอกจากนี้ นายเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ได้ส่งเอกสารแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ฝ่ายเลขานุการ สรุปได้ดังนี้

1) ยุทธศาสตร์ที่ 2 มาตรการที่ 1.2 การให้เงินอุดหนุนเพิ่มเติมแก่สถานศึกษาเอกชนขนาดเล็กเป็นกรณีพิเศษ โดยมีเงื่อนไขต้องสามารถจัดการศึกษาอย่างมี

คุณภาพและมาตรฐานนั้น ควรปรับเป็น ต้องสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และมีประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากรด้วย

นอกจากนี้ ควรมีมาตรการในการสนับสนุนเงินเพิ่มเติม/เป็นกรณีพิเศษ ให้แก่ สถานศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษาเพื่อเด็กด้อยโอกาสและพิการ เนื่องจากปัจจุบัน สถานศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้มีงบประมาณในการดำเนินการไม่พอเพียง รวมทั้งจะ เป็นการลดภาระการจัดการศึกษาของภาครัฐในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้ เพราะภาคเอกชนสามารถจัดได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าภาครัฐ

2) ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมให้สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาอย่างมี คุณภาพและประสิทธิภาพ ควรให้ความสำคัญต่อมาตรการที่เข้มงวดในการจัด การศึกษานานาชาติ ควรจัดให้มีหน่วยงานให้คำปรึกษา หรือกลุ่มให้คำปรึกษา สำหรับสถานศึกษาเอกชน เพื่อพัฒนาระบบการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ และ ควรมีมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาเอกชนบางแห่ง จัดการศึกษา ร่วมกับสถานประกอบการ/ภาคธุรกิจเอกชน เพื่อผลิตกำลังคนเฉพาะทาง เช่น การ ประชาสัมพันธ์ การโรงแรม ช่างอุตสาหกรรมบางสาขาที่เป็นที่ต้องการของตลาด และ อาชีวศึกษาสาขาเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบร่างแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชน ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้ฝ่ายเลขานุการปรับแก้เอกสารตามความเห็นของ ที่ประชุม และให้เตรียมนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป โดยบางเรื่อง ที่ กระทรวงศึกษาธิการสามารถปฏิบัติได้ ให้นำไปดำเนินการได้ทันที

สำหรับประเด็นที่ต้องจัดทำรายละเอียดเพิ่มเติม ให้กระทรวงศึกษาธิการจัด ประชุมหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

เนื่องจากประธานมีภารกิจเร่งด่วน จึงมอบหมายให้นายอมเรศ ศิลาอ่อน เป็น ประธานดำเนินการประชุมต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนตามความต้องการ ของกลุ่มอุตสาหกรรม

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา (นางสุทศศรี วงษ์สมาน) รายงานว่า ข้อเสนอแนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนตามความต้องการของกลุ่ม อุตสาหกรรม มีความเป็นมาสืบเนื่องจากสังคมยุคโลกาภิวัตน์มีความต้องการกำลังคน

ที่มีคุณภาพสูงขึ้น ประกอบกับมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2546 และวันที่ 9 พฤศจิกายน 2547 ให้เร่งรัดจัดทำนโยบายและแผนการผลิตและพัฒนากำลังคน และให้มีการศึกษาความต้องการกำลังคนสาขาต่าง ๆ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงเห็นควรดำเนินโครงการการศึกษาความต้องการกำลังคนของกลุ่มอุตสาหกรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการกำลังคนของกลุ่มอุตสาหกรรมต่าง ๆ และจัดทำข้อเสนอแนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนเสนอต่อรัฐบาล หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสถาบันการศึกษาต่อไป

ในการศึกษานี้ ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย ได้แก่ กลุ่มบริษัทมหาชน จำนวน 473 บริษัท ใน 9 กลุ่มอุตสาหกรรม โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 1) สสำรวจความต้องการกำลังคนของกลุ่มสถานประกอบการ
- 2) จัดประชุมกลุ่มอภิปราย (Focus Group Discussion) เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมเกี่ยวกับสภาพการใช้กำลังคนในปัจจุบัน ปัญหาข้อจำกัด ความต้องการกำลังคนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพในอนาคต และข้อเสนอแนะในการผลิตและพัฒนากำลังคน
- 3) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความต้องการกำลังคนของประเทศ
- 4) สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้ ยกร่างรายงานผลการศึกษาความต้องการกำลังคนของกลุ่มอุตสาหกรรม นำเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาดำเนินนโยบายและแผนการศึกษา เพื่อพิจารณาให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จากนั้น ได้ปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำเสนอคณะกรรมการสภาการศึกษาพิจารณา โดยสรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. สภาพการใช้กำลังคน

จากการศึกษาพบว่าสถานประกอบการที่ศึกษาส่วนใหญ่ มีลักษณะการทำงานที่ใช้กำลังแรงงานเป็นหลัก (labor intensive) มีโครงสร้างการจ้างงานในระดับสูง : ระดับกลาง/ปฏิบัติการ : ระดับต่ำ/แรงงาน เป็นอัตราส่วนประมาณ 10 : 70 : 20 จำแนกตามสายงานเป็นสายงานบริหาร : สายงานหลัก : สายงานสนับสนุน เป็น 10 : 65 : 25 ส่วนใหญ่รับผู้จบระดับปริญญาโท-เอก และ/หรือมีการศึกษาต่อหรือมีความรู้ด้านการบริหารธุรกิจ (MBA) ในสายงานบริหาร ส่วนสายงานหลัก/สายการผลิตรับผู้จบปวส. - ปริญญาตรีมาก และสายงานสนับสนุนรับผู้จบปริญญาตรี มีอัตราการเข้าออกงาน (turnover rate) อยู่ระหว่างร้อยละ 1-20 มีแนวโน้มการจ้างงานแบบรับเหมาช่วง (sub contract) หรือจ้างบุคคลภายนอกรับดำเนินการ (outsourcing) มากขึ้น รวมถึงจ้างพนักงานชั่วคราว (part time) มากขึ้น ต้องฝึกอบรมหรือพัฒนาพนักงานใหม่ที่รับเข้าทำงานและมีแนวโน้มเลือกจ้างแรงงานต่างชาติมากกว่าคนไทย

2. ปัญหาและข้อจำกัดด้านกำลังคนด้านปริมาณและคุณภาพ

จากการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ขาดแคลนกำลังคนระดับกลางหรือระดับปฏิบัติการค่อนข้างมาก โดยเฉพาะผู้จบระดับ ปวช.-ปวส. ในบางสาขาวิชาที่สถาบันการศึกษาผลิตได้น้อย และเนื้อหาสาระที่เรียนไม่ตรงกับการใช้งานหรือการปฏิบัติงานจริง นอกจากนี้อัตราการลาออก/ย้ายงานของพนักงานใหม่ค่อนข้างสูง โดยเฉพาะในตำแหน่งที่ขาดแคลนและหายากและแรงงานขาดทักษะความรู้พื้นฐานที่จำเป็น ได้แก่ ภาษา ความรู้ด้าน IT คณิตศาสตร์และคุณลักษณะที่สำคัญ เช่น การจัดการ การคิด วิเคราะห์ การแก้ปัญหา ความอดทน

3. ความต้องการกำลังคนในอนาคต

ความต้องการเชิงปริมาณพบว่าใน 5 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2548-2552) พบว่าใน 3 กลุ่มอุตสาหกรรมหลักของประเทศ คือ กลุ่มอุตสาหกรรมภาคการผลิต กลุ่มอุตสาหกรรมภาคบริการ และกลุ่มโลจิสติกส์ ต้องการกำลังคนเพิ่มจาก 4.6 ล้านคน ในปี 2547 เป็น 5.5 ล้านคน ในปี 2552

ความต้องการกำลังคนในเชิงคุณภาพ จากการศึกษาพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมต้องการกำลังคนที่มีคุณลักษณะด้านต่างๆ ความรู้และทักษะที่จำเป็น (skills for life or soft skills) คือ ความรู้และทักษะการติดต่อสื่อสาร (ฟัง พูด อ่าน เขียน) ความรู้และทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และด้าน IT ตัวเลขและการคำนวณเบื้องต้น ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาในงาน เป็นต้น ความรู้และทักษะวิชาชีพ (skills for work) คือ ทักษะวิชาชีพที่หลากหลายที่เกี่ยวข้องกับงาน มีประสิทธิภาพสูงในการทำงาน ความรู้และทักษะเชิงช่างพื้นฐาน เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องการกำลังคนที่มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณในการทำงาน และคุณลักษณะสำคัญของการทำงานคือมี ความซื่อสัตย์ จงรักภักดี รักต่อองค์กร รับผิดชอบต่อหน้าที่ และตรงต่อเวลา มีวินัย ความมุ่งมั่น คิดในทางบวก มุ่งความสำเร็จของงาน เป็นต้น

ความต้องการกำลังคนในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ต้องการกำลังคนตามลำดับและในสาขาต่างๆ สรุปได้ดังนี้ ช่างระดับช่างเทคนิคและช่างฝีมือ ช่างเทคนิคระดับปวส./ปวช. ด้านช่างเครื่องกล โรงงาน ช่างเขียนแบบ ช่างควบคุมเครื่อง ช่างที่มีทักษะซ่อมบำรุงรักษา ช่างอิเล็กทรอนิกส์ แมคคาทรอนิกส์ และกำลังคนในสายงานหลักต้องการมาก ได้แก่ วิศวกรโรงงาน และหรือวิศวกรสายการผลิต ที่ทำงานในแต่ละอุตสาหกรรม โดยเฉพาะที่มีประสบการณ์งานขาย และภาษาต่างประเทศ และกำลังคนสายงานสนับสนุนที่ต้องการมาก ได้แก่ นักวิทยาศาสตร์ นักคอมพิวเตอร์ นักวิเคราะห์ระบบ

แพทย์ พยาบาลที่มีความรู้ภาษาต่างประเทศเพื่อรองรับการส่งเสริมการเป็น ศูนย์กลาง Health Care ของประเทศไทย พนักงานสายบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ การเงิน การบัญชี สายงานขายและการตลาด เป็นต้น

4. ข้อเสนอแนะทางการผลิตและพัฒนากำลังคน

จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการกำลังคนของกลุ่ม อุตสาหกรรม จึงได้จัดทำข้อเสนอแนะทางการผลิตและพัฒนากำลังคนตาม ความต้องการของกลุ่มอุตสาหกรรม สรุปได้ดังนี้

4.1 ระดับสถาบันการศึกษา

- 1) ควรทบทวนหลักสูตรการเรียนการสอน
- 2) เน้นการพัฒนาความรู้และทักษะด้านภาษา
- 3) สอดแทรกเนื้อหาสาระการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในการเรียน การสอน รวมทั้งเนื้อหาสาระที่จะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานในอนาคต
- 4) ขยายการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี และสหกิจศึกษา โดยความ ร่วมมือกับสถานประกอบการในรูปแบบที่หลากหลายขึ้น
- 5) ส่งเสริมให้นักศึกษาสนใจเรียนสายวิชาชีพมากขึ้น
- 6) เสริมสร้างให้นักศึกษามีทักษะการคิดวิเคราะห์ การใช้เหตุผล การ ทำงานเป็นกลุ่ม
- 7) ให้ข้อมูลและสาริตวิชาชีพ สภาพการทำงานและการเตรียมตัว สมัครงานแก่นักศึกษา
- 8) มีระบบฐานข้อมูล ติดตามการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษาทุกปี
- 9) ผลักดันให้มีการวัดผลการศึกษา โดยพิจารณาจากความสามารถ ในทางปฏิบัติในสัดส่วนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในสายวิชาชีพ
- 10) จัดหลักสูตรต่อยอดเพื่อให้ความรู้แก่พนักงานที่ต้องการพัฒนา ตนเองและศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น
- 11) พัฒนาสถาบันการศึกษาให้เป็นศูนย์กลางความเป็นเลิศทางวิชาการ เฉพาะด้านและร่วมกับสถานประกอบการ
- 12) ส่งเสริมให้สถาบันเทคโนโลยีที่เปิดสอนในระดับอุดมศึกษาใน ภูมิภาคต่างๆ จัด “โรงเรียนสาริตวิชาชีพ” รับนักเรียนที่เรียนดีเข้าศึกษาสายวิชาชีพ

4.2 ระดับประเทศ/หน่วยงานภาครัฐ

- 1) วางแผนผลิตและพัฒนากำลังคนในอนาคต ทั้งเชิงปริมาณและ คุณภาพ โดยร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชนอย่างต่อเนื่อง

2) ให้มีกลไกประสานความร่วมมือในการผลิตและพัฒนากำลังคน จากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งระดับประเทศ/หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษาทุกระดับ/ประเภท

3) สร้างค่านิยมและจูงใจให้นักเรียนเข้าศึกษาในสายอาชีพมากขึ้น โดยเฉพาะในระดับ ปวส. และ ปวช.

4) จัดทำฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกำลังคนให้เป็นระบบ ทั้งด้านความต้องการ การผลิตกำลังคน การใช้กำลังคน

5) ระดม จัดสรร และใช้ทรัพยากรเพื่อการพัฒนากำลังคนและใช้มาตรการงบประมาณในการกำกับทิศทางการผลิตกำลังคน

6) ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาการศึกษาด้วยมาตรการต่างๆ ได้แก่ การเพิ่มงบประมาณการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้น

7) เร่งรัดให้มีระบบมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ(TVQ) และการจัดตั้ง สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ รวมทั้งการผลักดันให้กลุ่มอาชีพจัดทำมาตรฐานอาชีพ

8) พัฒนาระบบเทียบโอนการศึกษา

9) ปฏิรูปหลักสูตรสายอาชีพศึกษาให้เป็นลักษณะผู้ใช้กำหนด (demand-driven) และเน้นฐานสมรรถนะ รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้อง เชื่อมโยงกันในทุกกระดับ/ประเภท

10) ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายหรือกฎระเบียบต่าง ๆ รวมทั้งมีมาตรการที่หลากหลาย เพื่อจูงใจให้สถานประกอบการเข้ามาร่วมจัดการศึกษาและฝึกอบรม

11) พัฒนากฎหมาย หรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษาได้เรียนรู้จากการทำงานจริง

12) ให้การสนับสนุนการพัฒนาทักษะที่จำเป็นแก่ภาคเอกชน โดยเฉพาะสาขาที่ขาดแคลน

4.3 ภาคเอกชน/สถานประกอบการ

1) ให้สถานประกอบการที่มีความพร้อมเข้ามาร่วมจัดการศึกษาเพื่อผลิตบุคลากรให้ตรงกับความต้องการทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ

2) ให้ความร่วมมือกับภาครัฐและสถาบันการศึกษาในการฝึกงานของ นักศึกษาหรือการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร การเป็นวิทยากร เป็น แหล่งเรียนรู้ หรืออื่น ๆ

3) ร่วมวิจัยและพัฒนา กับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานของรัฐ

4) ร่วมเป็นเครือข่ายทางวิชาการ (skills academies) หรือศูนย์ฝึก ร่วมในนิคมอุตสาหกรรม เพื่อเป็นแหล่งพัฒนากำลังคนร่วมกับสถาบันการศึกษา และ/หรือภาครัฐ

5) ร่วมสร้างงานและอาชีพใหม่ ๆ เพื่อรองรับผู้จบการศึกษาและ ลักษณะงานในอนาคตที่หลากหลาย และใช้วิทยาการเทคโนโลยีระดับสูง รวมทั้งพัฒนาระบบการให้ค่าตอบแทนตามความสามารถ

6) ให้ข้อมูลสภาพการทำงานและแนวโน้มกำลังคนที่ต้องการทั้งเชิง ปริมาณและคุณภาพแก่ภาคการผลิตอย่างต่อเนื่อง

7) ภาคอุตสาหกรรมหรือองค์กรวิชาชีพควรมีส่วนร่วมส่งเสริมแนะแนว อาชีพ รวมทั้งเป็นกรรมการโรงเรียนและสถาบันการศึกษามากขึ้น

8) อุตสาหกรรมประเภทเดียวกันควรร่วมมือกันและร่วมมือกับ สถาบันการศึกษาสนับสนุนการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ให้กว้างขวางขึ้น

5. ข้อเสนอแนะนโยบายเร่งด่วน

1) เร่งระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนและปรับกระบวนการผลิต เพื่อให้ ผู้สำเร็จการศึกษา/กำลังคนโดยเฉพาะระดับกลางมีคุณภาพสูงขึ้น และมีปริมาณ สอดคล้องกับความต้องการ โดยเฉพาะในระดับ/สาขาที่ขาดแคลน

2) สร้างทัศนคติและมีสิ่งจูงใจให้ผู้เรียนสายอาชีพมากขึ้นด้วยการพัฒนา career path ที่ชัดเจน พัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพ (VQ) ให้มีผลโดยเร็ว และปรับ ระบบจ่ายค่าตอบแทนตามสมรรถนะ

3) มีกลไกให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาคเอกชน ภาครัฐและสถาบันการ ศึกษาที่ชัดเจน รวมทั้งมีมาตรการจูงใจให้ภาคเอกชนเข้ามาร่วมลงทุนจัดการศึกษา วิจัยและพัฒนาและฝึกอบรมเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงขอเสนอต่อสภาการศึกษาเพื่อโปรด พิจารณา ดังนี้

1) เพื่อรับทราบผลการศึกษาความต้องการกำลังคนและข้อเสนอแนวทางการ ผลิตและพัฒนากำลังคนตามความต้องการของกลุ่มอุตสาหกรรม และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องรับไปพิจารณาประกอบการดำเนินงานต่อไป

2) เห็นชอบข้อเสนอแนะนโยบายเร่งด่วนและมอบหมายให้คณะอนุกรรมการสภา การศึกษาด้านการวางแผนการจัดการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนเสนอต่อสภา การศึกษาและคณะรัฐมนตรีโดยด่วนต่อไป

(รายละเอียดปรากฏตามเอกสารประกอบการประชุมระเบียบวาระที่ 3.2)

การพิจารณา

ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) ความต้องการกำลังคนในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมนั้น ควรเพิ่มสาขาสาระัตถะ (content industry) ไว้ด้วย นอกจากนี้ คำบางคำ เช่น “นักคอมพิวเตอร์” ต้องแสดงความหมายที่ชัดเจน

2) เรื่องข้อเสนอแนวทางการผลิตและพัฒนาากำลังคน ข้อ 3 ความว่า “การสอดแทรกเนื้อหาสาระการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ความรักในองค์กร ความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ และความอดทนในการเรียนการสอน รวมทั้งเนื้อหาสาระที่จะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานในอนาคต ...” ควรใช้ข้อความการศึกษาความต้องการกำลังคนของกลุ่มอุตสาหกรรมในเชิงคุณภาพด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณในการทำงานมาใส่แทน เพื่อให้มีความชัดเจนมากขึ้นและควรมีการสอดแทรกเนื้อหาสาระการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ไว้ในหลักสูตรให้นักเรียน นักศึกษาด้วย

นายนิพนธ์ สุรพงษ์รักเจริญ เสนอความเห็น ดังนี้

1) ข้อเสนอแนวทางการผลิตและพัฒนาากำลังคนตามความต้องการของกลุ่มอุตสาหกรรมต้องมีการปรับปรุงข้อมูล (update) อยู่เสมอ และต้องมีความยืดหยุ่น เนื่องจากบางกลุ่มอุตสาหกรรมต้องปรับตัวให้ทันกับโลกของการแข่งขัน โดยเฉพาะกลุ่มสินค้าและกลุ่มบริการมีการปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว

2) ปัญหาการขาดกำลังแรงงานระดับล่างเป็นปัญหาสำคัญ เนื่องจากปัจจุบันสถานประกอบการมีความต้องการแรงงานระดับล่างเป็นจำนวนมาก ขณะที่ประเทศไทยขาดแคลนแรงงานระดับนี้ ทำให้จำเป็นต้องจ้างแรงงานจากประเทศใกล้เคียง ได้แก่ พม่า ลาว กัมพูชา เข้ามาทำงาน ซึ่งแรงงานต่างชาติเหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหาสังคมค่อนข้างมาก

จากปัญหาดังกล่าว สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้เร่งระดมทำความเข้าใจกับผู้ประกอบการ ดังนี้ 1) ต้องนำเทคโนโลยีอันทันสมัยเข้ามาช่วย 2) ต้องเปลี่ยนกำลังแรงงานไร้ฝีมือ (un-skilled labor) ให้เป็นแรงงานที่มีความรู้ (knowledge worker) 3) ต้องทำให้กำลังแรงงานมีความรู้ทักษะวิชาชีพที่หลากหลาย 4) ต้องนำระบบมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ (TVQ) มาใช้ ซึ่งสถานประกอบการบางแห่งได้นำมาใช้แล้ว และขณะนี้รอกฎหมายเพื่อสนับสนุนให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่ต่อเนื่อง

ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาต้องนำแผนการพัฒนาากำลังคน (manpower) มาพิจารณาว่า จะผลิตกำลังคนในแต่ละระดับการศึกษาอย่างไร และมีหน่วยงานหรือสถานศึกษาใดที่รับผิดชอบ โดยต้องระบุให้ชัดเจนว่าในแต่ละ

สถานศึกษาที่ผลิตกำลังคนของกลุ่มอุตสาหกรรมจะมีความเป็นเลิศในเรื่องใด โดยใช้ระบบมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ (TVQ) เป็นตัวกำหนด นอกจากนี้ ต้องเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (paradigm) ของคนในสถาบันการศึกษาและสถานประกอบการให้มีความสอดคล้องกัน

ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (นางสุวรรณณี คำมัน) กล่าวว่า จากมติคณะรัฐมนตรีเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2547 เห็นชอบให้มีการศึกษาความต้องการกำลังคนสาขาต่าง ๆ นั้น กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถานประกอบการ สถาบันเฉพาะทาง สถาบันการศึกษาที่เชื่อมโยงกับภาคผู้ใช้แรงงานได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ได้จัดทำแผนปฏิบัติการของแต่ละสาขา รวมทั้งปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและการพัฒนาประเทศ และเร่งรัดจัดทำระบบมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ (TVQ) เรียบร้อยแล้ว

นอกจากนั้น ยังมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

1) ควรพิจารณาทบทวนเรื่องความต้องการของตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (demand driven) ให้ชัดเจน เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์ เนื่องจากขณะนี้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมหลักเรียบร้อยแล้ว โดยศึกษาความต้องการแรงงานเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพตามโครงสร้างการผลิตตามห่วงโซ่อุปทาน (supply chain) และวิกฤติของความรู้และทักษะในการทำงาน (critical knowledge and skill) นอกจากนี้ ได้มีการวิเคราะห์ปัญหาช่องว่างระหว่างระดับความรู้และทักษะที่เป็นจริงของกำลังแรงงาน ทักษะที่ขาดอยู่สำหรับคนทำงานแล้ว (skill gap) รวมทั้งความรู้ที่ขาดอยู่สำหรับคนทำงานแล้ว (knowledge gap) ดังนั้น ฝ่ายเลขานุการอาจนำผลการศึกษาของ สศช. ดังกล่าวมาพิจารณาเชื่อมโยงกับร่างยุทธศาสตร์ฉบับนี้ จะทำให้กระชับและมีความชัดเจนมากขึ้น

นอกจาก สศช. จะได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว สศช. ได้ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนปฏิบัติการ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้รับผิดชอบการจัดทำแผนปฏิบัติการในการผลิตและพัฒนากำลังคนดังกล่าว รวมทั้งยังมีหน่วยงานอื่นที่อยู่ระหว่างการจัดทำแผนผลิตกำลังคนเช่นเดียวกัน

ดังนั้นฝ่ายเลขานุการ จึงควรพิจารณาหากลไกในการเชื่อมโยงข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ ที่ดำเนินการอยู่มาใช้ประโยชน์ในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ดังกล่าว

นายชิงชัย หาญเจนลักษณ์ เสนอความเห็น ดังนี้

1) เรื่องกลไกการเชื่อมโยงและการปรับปรุงข้อมูลการผลิตและพัฒนากำลังคนตามความต้องการของกลุ่มอุตสาหกรรมให้ทันสมัยเป็นเรื่องสำคัญ สกศ.จึงควรประสานความร่วมมือกับภาคเอกชนให้ใกล้ชิดมากขึ้น เนื่องจากภาคเอกชนจะรู้ว่ากลุ่มอุตสาหกรรมใดที่เป็นจุดเน้นสำคัญ (focal point) นอกจากนี้ ควรมีการหารือร่วมกับสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าไทย สมาคมธนาคารไทย เป็นต้น

2) ในด้านอุตสาหกรรมภาคบริการ ควรขยายภาคบริการให้ครอบคลุมเรื่องการลงทุน (finance) การธนาคาร (banking) การประกันภัย (insurance) การบริการสุขภาพ (health services) รวมถึงการท่องเที่ยว (tourism) ด้วย นอกเหนือจากเรื่องโรงแรมและภัตตาคาร เท่านั้น

ศาสตราจารย์ยงยุทธ ยุทธวงศ์ มีความคิดเห็นดังนี้

1) การศึกษาความต้องการกำลังคนของกลุ่มอุตสาหกรรมนั้น ควรพิจารณาจากแนวโน้มของสังคมและแนวโน้มของประเทศในอนาคตเป็นหลัก แล้วจึงตามด้วยขั้นตอนการพัฒนาจากแรงงานระดับล่างสู่แรงงานระดับฝีมือและแรงงานระดับที่มีความรู้

2) เรื่องการพัฒนาความรู้และทักษะวิชาชีพ (skills for work) ต้องคำนึงถึงทักษะ 2 ด้าน คือ ทักษะด้านปฏิบัติทั่วไป (manual skill) และทักษะในการแก้ปัญหา (problem solving skill) ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญต่อการทำงานค่อนข้างมาก

3) เรื่องคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณในการทำงาน ควรเพิ่มเรื่องความสามารถในการเรียนรู้ และการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการเรียนรู้เพื่อการปรับเปลี่ยนงานด้วย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชนะ กสิภรณ์ มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) ในการศึกษาความต้องการกำลังคนของกลุ่มอุตสาหกรรมต้องมีการวิเคราะห์ในเชิงลึกเพื่อศึกษาสาขาที่ขาดแคลน (skill shortage) ก่อนทั้งปริมาณและคุณภาพ จากนั้นจึงศึกษาว่าเมื่อทำงานแล้วยังขาดทักษะอะไรบ้าง (skill gap)

2) ควรต้องสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มอาชีพในการจัดทำมาตรฐานอาชีพ เนื่องจากระบบมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพเอง ซึ่งขณะนี้กำลังดำเนินการอยู่ โดยมี

โครงการร่วมกับประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศส ออสเตรเลีย ซึ่งต้องการความร่วมมือจากทุกฝ่าย เพื่อผลักดันให้เกิดระบบมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพโดยเร็ว

3) ควรสนับสนุนการจัดตั้งโรงเรียนมัธยมฐานเทคโนโลยี เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการศึกษาด้านเทคโนโลยี

ประธาน (นายอมเรศ ศิลาอ่อน) เสนอความเห็น ดังนี้

1) ควรให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมโดยความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับสถานประกอบการ เพื่อให้มีความพร้อมในการทำงานซึ่งจะส่งผลให้อัตราการเข้าออกงาน (turnover rate) ต่ำลง

2) ควรตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลความต้องการคนในอุตสาหกรรมบริการ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญมากต่อระบบเศรษฐกิจ โดยงานวิจัยระบุว่าในอีก 5 ปีข้างหน้ามีความต้องการเพิ่มขึ้นเพียง 2 แสนคน และเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ความต้องการผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 30 ระดับอาชีวศึกษาร้อยละ 7 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 19 และต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 44 นั้น มีความถูกต้องหรือไม่ หากความต้องการกำลังคนมีลักษณะเช่นนี้ จะทำให้โครงสร้างการผลิตเป็นปัญหาต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม

3) เรื่อง “โรงเรียนสาธิตวิชาชีพ” เป็นความคิดที่น่าสนใจ ควรให้มหาวิทยาลัยที่ผลิตกำลังคนด้านเทคโนโลยีดำเนินการ เพื่อจูงใจให้มีคนสนใจเรื่องวิชาชีพมากขึ้น

นอกจากนี้ นายเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ได้ส่งเอกสารข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อเสนอแนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนตามความต้องการของกลุ่มอุตสาหกรรมให้ฝ่ายเลขานุการ สรุปได้ดังนี้

1) ควรมีการเปรียบเทียบความต้องการกำลังคนในอนาคตทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยในเชิงปริมาณควรระบุให้ชัดเจนว่าแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมมีความต้องการกำลังคนเท่าใด และในเชิงคุณภาพ ควรระบุให้ชัดเจนถึงคุณสมบัติร่วมหรือคุณสมบัติพื้นฐานที่เป็นที่ต้องการของทุกกลุ่มอุตสาหกรรม และคุณสมบัติเฉพาะทางของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม

2) ควรนำเสนอข้อมูลเป็นตาราง กราฟ แผนภูมิแท่ง หรือไดอะแกรมต่างๆ เพื่อให้การนำเสนอข้อมูลมีความน่าสนใจมากขึ้น

3) ควรระบุกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบให้ชัดเจน เช่น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรพัฒนาระบบแนะแนวอาชีพในสายอาชีพให้มี

ประสิทธิภาพและคุณภาพ และมีการจัดทำเอกสารแนะนำอาชีพที่หลากหลาย นอกจากนี้ สถานประกอบการหรือภาคเอกชน ควรเปิดกว้างสำหรับให้นักเรียนเข้าฝึกงานในช่วงปิดเทอม เป็นต้น

มติที่ประชุม

ที่ประชุมเห็นชอบข้อเสนอแนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนตามความต้องการของกลุ่มอุตสาหกรรม โดยให้ฝ่ายเลขานุการนำข้อคิดเห็นของที่ประชุมไปปรับปรุงเพิ่มเติม และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปพิจารณาดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป รวมทั้งให้คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการวางแผนการจัดการศึกษาเพื่อผลิตกำลังคนตามความต้องการของประเทศนำเสนอแนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนและนโยบายเร่งด่วนไปจัดทำแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนเสนอต่อสภาการศึกษาและคณะรัฐมนตรีต่อไป

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อทราบ : รายงานการวิจัยเรื่อง ศึกษาเปรียบเทียบ การพัฒนาการศึกษาไทยกับนานาชาติ : นวัตกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

รองเลขาธิการสภาการศึกษา (นายสมเกียรติ ชอบผล) นำเสนอผลการศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาการศึกษาไทยกับนานาชาติ : นวัตกรรมด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อยกระดับการศึกษาของแรงงานไทย ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานวัตกรรมทางการศึกษาที่ดีเด่นซึ่งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการศึกษาของแรงงานในต่างประเทศ โดยศึกษาข้อมูลจาก 8 ประเทศ และจัดทำข้อเสนอแนวทางในการดำเนินงานเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย โดยมีจุดเน้นที่การยกระดับการศึกษาของแรงงานไทยตามนโยบายของรัฐบาล โดยผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบและการดำเนินงานด้านนวัตกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากผลการศึกษาพบว่าทุกประเทศมีเป้าหมายการเรียนรู้ตลอดชีวิตระดับชาติ และสนับสนุนนวัตกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของวัยแรงงาน

2. ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงาน ด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนไทย และการยกระดับการศึกษาของแรงงานไทย เช่น ให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตลอดชีวิต จัดการศึกษาให้มีความหลากหลาย ยืดหยุ่น เปิดกว้าง เข้าถึงได้ง่าย มีการนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามาใช้เพื่อการศึกษา เป็นต้น การยกระดับการศึกษาให้แรงงานไทย เช่น การส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาให้กับแรงงานไทย ในรูปแบบศูนย์การศึกษาในสถานประกอบ ให้มีการจัดการศึกษา

ตลอดชีวิต รูปแบบทวิภาคี ปรับหลักสูตรและเนื้อหาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งรูปแบบการเรียน และการวัดผล เป็นต้น
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงขอเสนอต่อสภาการศึกษาเพื่อทราบ (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารประกอบการประชุมระเบียบวาระที่ 4)

มติที่ประชุม

ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องอื่น ๆ

รองเลขาธิการสภาการศึกษา (นายสมเกียรติ ชอบผล) รายงานให้ที่ประชุม ทราบเรื่องสืบเนื่องเพื่อทราบ 2 เรื่อง ดังนี้

1) ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาไทย พ.ศ. 2548-2551 ซึ่ง สภาการศึกษามีมติเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2549 เห็นชอบหลักการให้นำข้อคิดเห็น ของที่ประชุมไปพิจารณาปรับปรุงและเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไปนั้น สกศ. ได้ปรับปรุง ตามความเห็นของที่ประชุมแล้ว และได้จัดทำประมาณการเป้าหมาย ผู้รับบริการ การศึกษา ประสานกับหน่วยปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการตามยุทธศาสตร์และ เตรียมนำยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาไทย พ.ศ. 2548-2551 เสนอ คณะรัฐมนตรีต่อไป

2) ความต้องการครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้นำเสนอในการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ 1/2549 เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2549 ซึ่งสภาการศึกษามีความเห็นในการปรับแก้เอกสาร ดังนี้ คือ 1) ให้แสดงข้อมูล สถานภาพ ปัญหาในมิติต่างๆ ในภาพรวม 2) เน้นเรื่องการแก้ไขปัญหาด้านบริหาร จัดการก่อน 3) ยึดหลักการเสมอภาค ประสิทธิภาพ คุณภาพเป็นหลัก

สกศ. ได้ปรับปรุงแก้ไขตามความเห็นของที่ประชุมสภาการศึกษาแล้ว และได้ จัดการประชุมร่วมกับผู้แทนองค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการ รวมถึงนำเสนอ ต่อรองนายกรัฐมนตรี (นายสุรเกียรติ์ เสถียรไทย) แล้ว นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ ยังได้ทำหนังสือหรือเรื่องดังกล่าวต่อรองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) ซึ่งได้มอบหมายให้สำนักงบประมาณพิจารณาและเสนอความเห็นเพื่อประกอบการ พิจารณาของรองนายกรัฐมนตรี และสำนักงบประมาณมีความเห็นว่า การเพิ่ม อัตรากำลังจะทำให้ค่าใช้จ่ายบุคลากรของกระทรวงศึกษาธิการเพิ่มขึ้นมากกว่าที่ควร จะเป็น (ปี 2549 เท่ากับ 67.44 %) จึงเห็นสมควรให้กระทรวงศึกษาธิการเร่งดำเนินการ ปรับปรุงการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ ดังนี้ 1) ควรให้ขอชะลอการบังคับใช้

มาตรการของคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ โดยให้คงตำแหน่งเกษียณอายุราชการ และนำอัตราไปบรรจุพนักงานราชการหรือค่าจ้างชั่วคราวแทน 2) ใช้ระบบบริหาร จัดการเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรยุบรวมโรงเรียนขนาดเล็ก บูรณาการการจัดการเป็นกลุ่มโรงเรียนและใช้ครูร่วมกัน 4) สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาให้สร้างเครือข่ายเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกัน และ 5) เร่งสำรวจอัตรา กำลังคนในสังกัด โดยแยกจำนวน ประเภท และวุฒิการศึกษาให้ชัดเจน ซึ่งขณะนี้สทศ. กำลังปรับปรุงเอกสารตามความเห็นของที่ประชุมและเตรียมจะจัดประชุมร่วมกับ ผู้แทนหน่วยงานอีกครั้งหนึ่ง

เลิกประชุมเวลา 12.30 น.

นางเพ็ญพรรณ จิตตะเสนีย์

นางโชติกา วรรณบุรี

นางนันทิชา แจ่มนุราช

ผู้จดยางานการประชุม

นายสมเกียรติ ขอบผล

รองเลขาธิการสภาการศึกษา

ผู้ตรวจรายงานการประชุม